Incipit omelia beati bernhardi sup illud iohãnis xviiij Stabat

Stabat iuxta crucē ihū mater eius ꝛ soror matris ei⁹ maria cleophe et maria magdalene Et reliq̄
Omelia b. bernhardi. Sicut xpiane religionis defect⁹ ex ariditate causat᷑ cordis frigidi Sic nimirū ex inflāmata affectōe. quā deuota ꝛ sancta parit in aīa meditacō/ oīs fideliū pfect⁹ pcedit Hinc ē ꝙ cū in exordio sui ecclesia ignē suscepit de celo/ statim pficere cepit Eoꝙ sicut Gregori⁹ testat᷑ foris apparētib⁹ linguis igneis/ intus facta sūt corda flāmantia Nūc aūt ignē etiā fideles nūc deuoti et si nō visibiliter tñ inuisibiliter p sacras meditacōs ↄcipiūt ꝓphtā testāte q̄ ait Et i meditacōe mea exardescet ignis Inter oīa aūt q̄ pie meditātib⁹ aīo solēt occurrē/ qd tā efficax ad suscitandū cord deuocōꝫ inueniri potest. ꝙ hui⁹ sacri euāgelij vba attēte recolē/ ꝛ castissimo corde fontib⁹ ruminare In his q̄deꝫ vbis ineffabil' q̄dam vtus abscōdita manet/ que tā potēs est ad resoluendū fideliū aīas in celestē dulcedinē/ ut si etiā durissim⁹ aliquis stupendā passionis dm̄ lectōꝫ auditā sicco vultu et corde duro ꝑtrāsiret/ cū ad hec vba ventū fuerit/ in q̄bus recitat᷑ illi⁹ bn̄dicte vginis iuxta crucē filij sui stacō morientis et filij ad mrēm respect⁹ ꝛ allocucō/ final' recōmendacō Deniqꝫ illius matris a suo vnigenito sepacō a lacrimis nequaꝙ abstinē potuit Quapꝑter hec vba deuoci⁹ libet inspicē/ si forte coopante grā glo'se vginis de qua principalis ē intencō mēs nrā aliq̄d vñ ad celestia inardescat valeat inuenire Stante dei filio in agone illius glo'si ꝛ stupēdi certaminis/ appinquāte sacrosācta aīa eius ad exitū/ et egregi⁹ euāgelista iohānes vbi tradicōeꝫ cōphensionē flagellacōꝫ illusionē ↄdēnacōꝫ crucifixiōeꝫ ipi⁹ exponit ad familiari⁹ memorandū subiūxit Stabat iu-

xta crūcē ihū mater eiꝰ Stabat inquit nō solū hic/sed et
in matheo ꝟgo stetisse legit̄ vbi dicit̄ Ecce mater tua ⁊
frēs tui foris stāt Sȝ qd reginā celi tociēs stātē cōmemo
ras/et cū certe reginaꝝ sit pociꝰ gl'ose residere/aut certe
delicate accūbere ꝙ stare Nam ⁊ bersabee mater Salo
monis ingrediēs ad ipm ꝓ adonia/surrexit rex i occur-
sū eiꝰ. positꝰ qȝ ē thronꝰ matri sue iuxta thronū filij ⁊ se-
dit ad dexterā eiꝰ Hec aūt de qua sermo est mater sūmi
regis venerāda/cuiꝰ oms pedisseque regine sūt. cur ste-
tisse tociēs ⁊ nūꝙ ꝟo sedisse aut recubuisse legit̄ Si hec
ciciꝰ frēs kmi āmiracō soluit̄ si ꝟbi hꝰ ratio mltiplex in-
spiciat̄ Nūqȝ em̄ stare accipit̄ in oppoe ad cadē Juxta qd
apl's ait ad nos Tu q̄s es qui iudicas alienū seruū suo
dn̄o stat aut cadit Juxta quā intelligētiaȝ bn̄ de mrē dei
dicit̄ ꝙ stabat q̄ ꝑ pctm̄ nūꝙ ceciderat Lucifer de celo ce
cidit q̄ māe oriebat̄ et idcirco dr̄ de illo ꝙ in veritate non
stetit Cecidit ṗmꝰ hō ⁊ ab his donis q̄ accepat/a q̄bus
nō cecidisset si firmit̄ stare voluissȝ Cecidit ptꝰ illū vniū-
sitas generis hūai/intm̄ qd teste btō Augustino Si oēs
in vnū ꝯuenirēt hac ꝟgine excepta/nil aliud dicē possent
nisi qr si dicimꝰ ꝙ pctm̄ nō hēmꝰ/ipi nos seducimꝰ Ubi
aūt ad hāc superlaudabilē feminā ventū est Ecce de illa
dr̄ stabat ⁊ nō incōgrue Exquo em̄ a pctō originali cō-
tracto i vtero sanctificata ē/ab omi deinceps pctō immu
nis ꝑmāsit/ut idē doctor egregiꝰ ait Augustinꝰ Cū ꝺ pec
catis agit̄ inq̄t nullā de maria illa volo fieri mētionē Ac
cipit̄ etiā stare i oppoe ad sedere/scdm ꝙ sedē ꝑsonaliū est
honorabiliū/stare ꝟo inferioꝝ Juxta quā sensū irrōnabi
le ⁊ miserabile ē/ꝙ ꝟgo mr̄ stat/cui suꝑ oia reuerēcia cō
petat sessionis Ecce em̄ ut ꝓ omia discurrat̄ Sedē solēt
iudices ut i iohāne xix dr̄ Sedēs pilatꝰ ꝓ tribunali Sta
re aūt solēt qui iudicādi sūt. ibidē subdit̄ Jhūs aūt stetit
an̄ presidē Et ecce plꝰꝙ iudex hec Maria q̄ppe si licȝ dicē
omi iudici sūꝑior/ad quā a iudicō dei ad ipiꝰ solēt appella

re pctōres Vñ b. Anſhelmꝰ Fugiat inq̄t reus a pn̄tia
iuſti dei ad piā mrēʒ miſcdie dei Sedētqȝ ſapientes ut in
Mat. xxiij dn̄s ait Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribe ⁊
phariſei Et ecce plꝰ q̄ ſapiēs hec Ipa eſt em̄ mater ſapi
encie que fontē inexhauſtū. ſuo ſacratiſſimo geſtauit vte
ro Non e mirabilia quidē inaudita ſciuit/ q̄ illā ſapiētiam
qua mūdus ↄditꝰ eſt puū fecit infantulū Illā quoqȝ ex
quo oīs theologus ſapiēs iudicat̄ ſi eā vtrūqȝ intelligit
ipa vgo oculis vidit/ maībus ↄtrectauit/ mēte ↄſeruauit
diſputās ⁊ ↄferens i corde ſuo xpiane religionis ſcd̄m b
Ignatiū exn̄s in grā Ipa quoqȝ etiā nō incōgrue vgo
prudētiſſima dr̄ Sedēt ⁊ nobiles ut de babilone ſcriptū ē
Apoc. xviij Sedeo regina et vidua nō ſū Et ecce cūctis
mor̄libꝰ hec nobilior Ceteri em̄ dignitatē ↄtrahūt gene
ris ex his ex quibꝰ geniti ſūt, hec aūt p̄ter eā quā a pge
nitoribꝰ hūit generoſitatē ineſtimabilē ab eo quē genuit
accepit Idcirco de illa i libro Sapiēcię viij dr̄ Genero
ſitatē illius glorificat ↄtuberniū hn̄s dei Sedētqȝ ſenes
ſtātibꝰ minoribꝰ Iuxta qđ ſeniores daniel xiij ad Danie
lem dixerūt Sede in medio noſtri ⁊ iudica nob. qr deus
dedit tibi honorē ſenectutis Et ecce cūctis ſenibꝰ antiq̄
or hec. an̄ om̄eʒ creaturā p̄uſq̄ celū facēt. an̄q̄ terrā fū
daret. p̄uſq̄ abyſſos ↄſtituēt. an̄q̄ anglor̄ agmīa fūda
ret. p eternā p̄deſtinacōʒ. hāc feminā ſinglari q̄daʒ grā
pturiuit dei ſapiēcia. quā tandē ipa pepit femīa ſapiēciam
in fine ſeclor̄. hinc de ſeipa ait. pū. viij ab inicō ⁊ an̄ ſcla
creata ſū Solēt quoqȝ ſedere ↄuiuātes ut i exođ xxxij ⁊
i. Corint. x ſcriptū eſt Sedebit pplus meus mādūcare ⁊
bibē Sic epūſo ſtant miſtrantes quēadmođ de martha
q̄ circa frequēs miſteriū ſatagebat ut i luca x ſcriptū eſt
Que ſtetit et ait. dn̄e nō eſt tibi cure Et ecce delicōſa cō
uiuatrix hec Cū em̄ ↄtineret brachijs. oſculat̄ labijs pa
ſceret vberibꝰ ſacroſanctis. gaudētibꝰ inſpiceret oculis.
oculū videlicʒ in ſuo vgineo gremio q̄ in celis eſt cibꝰ an

gelorꝝ ꝛ fideliū aiarꝝq3 sctarꝝ Cui dubiū ꝙn infra quadā
amicicia et societate ꝓfundent· que non licet homī loqui.
quis tali ꝯuiuio i terris ꝑfruitꝰ fuit Idcirco i cāticis cā
ticorꝝ spūs sctūs in ꝑsona ipius ait Comedi fauū cū mel
le meo. bibi vinū cū lacte meo Cū itaq3 de iudicō siue po
tēcia de sapiēcia. de genē. de venerabili antiquitate. de in
effabilibꝰ quoq3 ꝯuiuijs mōi dn̄a sup oēs creaturā gl'ari
poterit Idcirco ut dictū ē glosa sessione dignissima fuit
Stetisse tn̄ ꝛ nō sedisse ipsam scriptura cōmemorat In
hoc apte insinuās ꝙ cū gl'a mōi illa sup mōa femīa nul
lū vnꝙ hr̄e ꝯsorciū dignata est O ꝙ̄ glosa dicta sūt de
te ciuitas dei Nos oms de te glosa sentimꝰ. ymo vehemē
ter gl'amur ꝙ te mereamur meruimꝰ Nōne ꝛ tu gl'aris
dn̄a bn̄dicta quid dicis de teipsa Audiamꝰ mrēs miscōie
quid int hec omīa senciat de se Ecce inquit ācilla dn̄i O
vbū admirabile sz magis amabile o ꝙ̄ mirabiliter silis
hec. sedet mōi iudex ꝛ dn̄a celi. nobil' regina. et ecce sapi
ens mgrā. etni regis mr ꝛ filia. pabulatrix āgelorꝝ. ali
trix in tra Et ecce ancillabꝰ quāto maiores o dn̄a hūili
malte i omibꝰ tuo exēplo venerādo instruens Ut hec sit
sola rectorꝝ gl'a hūilia de se sentire. hec em̄ est prefulgida
spēs quā solā dei oculus dignat intueri sicut tu ipa dicis
Respexit humilitatē ancille sue Nec solū qdāmō forma
hūilitatis sz ꝛ ꝓ agēda inolite pietatis sue. cū stantibus
stans vgo btā. ut videlicz pctōribꝰ innuat ꝙ ipsa est que
stat ꝓ parte reorꝝ. ꝛ neminē iudicat Ipa est que semper
simpliciū adest deuocōi ꝛ mgrōs supbos nō curat Ipsa
ꝯtemptis secli potētibꝰ ꝛ diuitibꝰ. in auxiliū sp pauperū
et ꝯtemptibiliū festinat Ipsa mistrorꝝ obsequia dignant
acceptat. sedēs rex cū mistris iudicās· qd etiā obsequio
valde familiaris existat Nā vocata est ad nupcias cū so
lis mistris ꝯfabulacōz habuisse legit ut ait Iohānes ij
Et dixit mr ihū mistris qdcūq3 dixerit vob facite Ipsa
quoq3 ancille officō functa est dū viueret. sicut de illa te

stat sanct9 ignaci9 Cū aduc in carne virgo maneret di-
cens Apud omēs apta pietatis mistēia Sz quoqz i hys
morer q gessit in terris cū adhuc obseqosa pbet dei gei-
trix in celis Si em̄ fili9 eius electos faceret discūbere et
transiens mistrabit eis. Oportz vtiqz mrē ipi9 ad dexte
rā pcedere an̄ mēsas istas etni quiuij apheta testāte q̄
ait Astitit regia a dextris tuis Constat nāqz φ panē il-
lū hec mulier ꝯmiscuit et decoxit Jpa ei in cophino gre
mij ꝟginalis portat ⁊ porrigit quē dapifer ille retentis
electis ꝓponit Scimus aūt φ pistor ille dapiferū in cōui
uijs comitari solet Pēset ergo quiuis qualis ē societas
ꝯuiuanciū· quāta et q̄ infinita mltitudo dulcedinis fer
culorꝝ vbi tanta erit dignitas mistrorꝝ Discat eciā om̄is
deuotus q̄ accepta sit illi mr̄i ⁊ eius filio vita libenter ac
deuote huienciū cū a misterio non cessent nec ille fili9 nec
illa mater in illo eciā ꝯuiuio regno celorꝝ dicit eciā stare
in oppōe ad iacere Sicut aūt iacere non solent nisi ifirmi
aut quiescentes sic solent stare sani ad coopandū pati-p
hec aūt φ stare nusq̄ resoluta aut virgo iacere describit
signant ab ea somn9 voluptatis et languor accidie exclu
dit. Omnē nāqz carnis voluptatē ab ea alienam fuisse
nullus est fideliū qui ambigat· si deuote ad mentē redux-
erit φ ipa carnali thoro renuncians nūciatrix facta fuit
solitudis ꝟgialis In quo certissie dat intelligi φ oēz car
nis voluptatē potent transcēdit que voluptatē i suo po
tētissimo gradu ⁊ a se ⁊ a suis ymitatorib9 penit9 abie
cit De operositate illi9 venerande puelle q̄d dicā cū ipsa
sit illa fortis de qua dixit pr̄ ei9 Salomō. Cōsiderat inq̄t
semitas domus sue ⁊ panē ociosa non comedit Ociosa
eē nō potuit q̄ teste scō iohāne sibi ⁊ filio suo colo ⁊ acu
victū acq̄siuit· Vide ue q̄uo diligit de9 manuū laborē q̄
de illo pasci voluit cui9 ērat orbis ⁊ oia q̄ i eo sūt Ociosa
eē nō potuit q̄ oim necitates suas fecit singulis pro sua
possibilitate mistrās sicut paulo supi9 memorat Ociosa

esse non potuit q̄ singulis fidelium rñdere singulos ꝯsolarẽ necẽ habuit cũ ab omnibꝰ fidelibus quereẽ maxime post ascensionem filij sui Et q̄a sicut ad limina sanctoꝝ. Ita ad eam venientẽ adhuc in carne q̄dā ꝑegrinacio fuit fidelium desiderancium videre illud celeste misterium ꝛ illud diuinũ ꝓdigiũ capsā supcelestẽ in qua repositus fuerat deꝰ ꝛ hõ vt i epl'a sua iuit btũs ignaciꝰ scribẽs iohãni evãge. Nec solũ fuit occupata valde pietatis opibꝰ sed in eiꝰ opacõibus hilaris ꝛ humilis ꝛ indefessa ꝟgo mater inuenit pigricie nos valde arguẽs que tanto in nobis q̄ sui sumus vituꝑabilioꝛ existit quanto ab ea q̄ mater est penitꝰ fuit aliena Vis audire alacritatẽ simul ꝛ hũilitatẽ i opibus ꝟginis Ecce luca testãte· Iã celitꝰ grauidata mat̃ exurgit alta montana trãscendit intrauit domũ zacharie ꝛ salutauit elizabet Nos aũt domꝰ pauperũ nõ solum adire sed respicere ꝯtemnimꝰ ꝛ ipos paupes ad nos venientes nec salutacõe dignos reputamꝰ Id circo sup tanta dignacione Elizabet exclamat dicens Vñ hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me Maria filio nato herodem metuens incũctanẽ illũ in vlnis/collocat sñ moꝛa ꝛ murmure ml'to cũ laboꝛe in egiptũ poꝛtat ꝛ repoꝛtat. Nos vero siqñ deũ habemꝰ ꝛ in vno loco cũ ꝑiculo moꝛã trahimus añ deũ ꝑdimꝰ q̄ꝫ locũ mutare velimꝰ Maria hilariter ad templũ purificanda ascendit que nihil impurũ habuẽat filiũ gratanẽ obtulit quẽ celo p̄cõsioꝛẽ nouit Nos purificanda plura habemꝰ ꝛ purificacionẽ cũ fastidio differimꝰ ml'ta hñtes pauca ꝛ vilioꝛa cũ tristicia offerimꝰ ꝛ ꝑicimꝰ. Maria ad ecciam valde distãte a nazareth vsq3 iherusalẽ sp iuit ꝛ hic ẜm diei festi ꝯsuetudinez ꝛ ẜm suã singl'aritatẽfiliũ ꝑdidit quẽ sollicite querit donec inuenit Nos ꝟo ecclesiã ad domũ ꝯiũctã segniter intramꝰ nec ibi ihm̃ querimꝰ ꝑditũ sed tp̄alia q̄ꝺ̃ querimꝰ deniq3 maria nõ ꝯtenta virtutibꝰ ꝛ donis q̄ iam habuit q2 vere humil' exñs ſi pauca se habere bona ꝯsiderabat

cũ iã ipleta fuiss; spũ scõ semel i vtẽo sc; i sua scificatõe scdo i filij sui ↄceptõne cũ apl'is tñ i cenaculo syõ expec/ taẽ dedignata nõ est vt aduc spũscõ ifũderet copiosi⁹ vt hẽt i. act. apl'oꝝ. Nos ãt siqñ grẽ modicã stillã suscipi⁹ ꝑfectõis apicẽ apphẽdisse credim⁹ ꝛ cũ cet. is hoib⁹ hrẽ ↄmunionem dedignamur Videtis fratres kmi ꝙ sedula ꝙ hũilis ꝙ leta beatissima dei genitr x in ↄpaciõe fuerit Dicant ergo ypocrite dicãt stulte muliercule semetipas decipientes in ↄtinuo manere ocio ab omni exterioꝛ acti one quiescere in angulis ecciaꝝ iacere ꝛ solis ↄtemplaci onis amplexibus vacare Sũma ꝑfectionis ẽ ad quã in quiũt vt quis ꝑuenerit quicq̃d oꝑet bonũ ẽ ꝛ deo placẽs Sed hec vt arbitroꝛ nimis sũt erronea aut in collauda bili erroꝛe ꝓxima Ego enim intelligere nec volo nec va/ leo aliquã humani generis filiã ipa de qua loq̄mur meli/ oꝛẽ que in oꝑib⁹ tã mentis ꝙ pietatis ꝛ sedula fuit ꝛ de uota Cui⁹ exẽplo edoct⁹ credo ꝙ suo tꝑe oꝑatiua ꝛ suo tꝑe ↄtẽplatiua vita deo gratissima sit In hac vicissitudie prioꝛ ẽ actio ↄtẽplaciõe Eo ꝙ teste btõ Greg Nõ sit bo n⁹ ↄtẽplatiu⁹ nisi q̃ ꝑmo fuerit sedul⁹ actiu⁹ Et sic mirẽ qdammõ ↄtingit ꝙ caro vires ãmistrat spiritui q2 tunc solũ vera declinabit ꝛ fructuose mens ascendit ad itima ciuitatis illi⁹ supne qñ caro bñ fatigata fuẽit i oꝑib⁹ mi sericoꝛdie Et q2 tãte autoritatis ẽ apud deũ idefessa oꝑ/ acio idcirco de hac forti mliere q̃ vtrãq; ꝑfectõez habuit inꝓꝑabilit i ꝓphetis scriptũ ẽ Et laudẽt eã i poꝛtis oꝑa ei⁹ Nõ ãt ↄtẽplatões ei⁹ Dicat ãt signãter de vgie ꝙ sta bat q2 oẽz carnis voluptatem suppeditat ꝛ suꝑ pigros se ipos i lectul' ↄsãtes seu ↄtentes vt ostiũ i cardie ꝓ studi ũ se idefesse oꝑatõis erexit Alia quoq; iuenit statõis intẽ cio ad ꝓpõitũ foꝛte magis ↄueiẽs Nã staẽ dicit i oꝑatõe ad moueri ſm quẽ modũ dicũt staẽ in acie q̃ non fugiũt Staẽ quoq; i pace dicũt q̃ disciplinã ſuãtes seipos iordi/ nate ñ agitãt s; nõne iuxta hãc significatõez apte dicit de virgine quod stabat quia cunctis viribus recedentibus

discipulis omnibus ꝛ fugientibus in gloriã ꝛ laudẽ femi
nei gñis inter tot pressuras filij sui cõstant cum illo pene
sola remanebat Tradito eñ domino ihũ cũ duceretur
et vinctus discipuli eius vt in ewangelio scriptum est
relicto eo fugierunt . Stabat autem mater eius . Ecce
impletũ est qđ p ysaiã ipe filiꝰ ait Torcular calcaui so
lus et de gentibus non est vir mecũ Uere non vir quia
viri fugerãt sed mulier cor viri gerens stabat hec virgo
vocabiť quia viriliter stetit Hec est fortassis illa solẽnis
stacio de qua Ecclesiaste scriptũ est Gñacio pterit gña
cio aduenit terra aũt inetnũ stat Gñacio ptẽat qñ btũs
petrus cũ ceteris eccie pncipibꝰ fugit . Generacio adue
nit qñ latro xpi scelera suspẽsꝰ i cruce audiẽ meruit hodie
mecũ eris in padiso Terra aũt illa bñdicta q̃ fructũ di
uinũ ptulit inetnũ stetit imobilis neq̃ꝗ a moriente rece
dẽs q̃ viuentẽ nũꝗ dereliquerat O colũpna imobilis ille
btũs qui tibi innitiť O stabile fundamentũ eccie btũs q̃
tibi supedificabiť O centrũ omnis deuocõis btũs qui
circa te meditando vsatur Nec solũ stabat maria quia
non fugit sed ꝙ valde amabile ymitabile esse nobis debꝫ
i vgine Jõ pulcre stetisse diciť q̃ in tãta cordis sui ama
ritudine nichil indecẽs nichil indisciplinatũ edidisse legiť
sed qđ omnino pudicitiã decet vginalẽ Sunt eñ dolen
ciũ siue plangenciũ tria genera Quidã eñ et dolorẽ ha
bent veraciter in corde ꝛ eũdẽ dolorem mente extendẽdo
exprimũt exterius in operaciõe Tale aliquid passus est
hely sicut in pmo . Regũ . legiť . Qui audiẽs a philisteis
captam eẽ archam dei cecidit retrorsũ ꝛ confractis cer
uicibus expirauit Quidam vero nihil moleste paciunť i
corde pter honestatẽ tñ dolorem exterius simulant mł
to clamore et bestiali quadã gesticulacionũ Quẽ modũ
plangendi solent iuuencule de morte maritoꝝ deformiũ
et vetuloꝝ Sed nõne vterqꝫ poictoꝝ frustra se affligũt
primus eñ sine clamore et inordinato motu sui ab omni

b⁹ credit. Scd⁹ aūt quanto magis insonuerit tāto mi
noꝛ fides adhibet. Jdcirco tciū modū plangendi qui val
de humanꝰ est virgo mater nos docuit que cūm corde tā
amarū doloꝛē gestauerit tñ fedū nihil aut indecens exte
rius vt estimo gessit nequaꝙ obliuiscēs i tātis āgustijs
et fidei catholice ꝛ ꝟginalis pudicitie. doloꝛē em̄ suū i cō
pabilē ꝛ fides quā de rōe filij suihabuit tꝑauit vtrūqꝫ ne
deficeret et modestia puellaris oꝛdinauit ne indisciplinam
quid ꝯmitteēt vñ recte dicit ꝙ iuxta crucē stabat nō āt
cadebat aut isaniebat. aut fugiebat vt ꝯstancia ipiꝰ nob
ꝛ modestia fidei catholice ꝟginal' pudicitie ꝯmēdet. Ecce
audiuimꝰ de maria ꝙ stabat ſꝫ nūc vbi stetit inquiramꝰ
Juxta crucē ihū. O mundi dñā iquid hic stas. quid hic
agis. quis te huc adduxit. quā ob cām huc venire volu
isti quid tibi cruci. quis vnꝙ qui te ꝯgnouisset reginam
angeloꝝ ꝛ hoim ꝑsumere ausus fuisset ꝙ staēs iuxta pa
tibulū. An habes ꝙ in ipo patibulo debeas respicē ꝛ cui
debeas merito societatē exhibē habes vtiqꝫ. Sꝫ quid hic
est obsecro ihūs Juxta crucē inquit ihū. Jste vnus filiꝰ
idē ꝛ ipē est tibi. Jpe idē tibi sponsꝰ ē ꝛ dñs. Jpe tuꝰ hō
ē ꝛ deꝰ. Quā diu ꝟgo mr̄ ihū crucifixo astaēt qa ꝟo i illo
vno oia habēs. eū nō debuit dimittē a se. quondā illum
amiserat nō nisi ꝑ triduū ꝛ cū in coꝛꝑe circuiens ꝑ vicos
iuda int ꝯgnatos eū requisiuit et eū inuenit. Nō aūt am
plius inter ꝯgnatos eum querere opoꝛtet testante ewan
gelio. Stabāt aūt omnes noti eius a longe. Quid ergo
faceret mater pia ihū nisi staret iuxta crucē ihū. Si nūc
ab eo discessisset quis sibi eū amplius indicasset. Quis ei
celestium terrestrium vel infernoꝝ cogitare presumit ꝙ
ibi staret filius dei sed si in pꝛincipio cum ceteris discessis
set postea redeunte dictum fuisset. Ecce maria ihesus tu
us quomodo credis ꝙ eum cognosceret. Jam em̄ sum
mi sacerdotis facies immutata est. Certe ipsa illud iā
dicere poterat. Jnhoꝛruerunt omnes pili carnis mei

Stetit q̄dē cui⁹ vultū nō ꝯgnoscebat ymago corā ocul'
meis Cōsueuerat ei vidē ñ nisi vestitū fortassis veste quā
sibi fecerat Et ecce stat nuda caro illa sanctissia ꝓprio
cruore respsa tota dilatata tota dilaniata Integꝝ noue
rat corpus filij sui qd̄ ꝛ ingressu de vtero tm̄ ꝟgitati ma
tris ꝯtulit qd̄ nascēs itegrā eā dereliquit ꝛ ecce min⁹ sibi
ꝙ mater parcēs benedictū corpus crudeliter perfossum
ꝛ perforatum est Viderat manus illas semper aut be-
nedicentes aut infirmos tangentes aut aliud pietatis
opus exercentes ꝛ ecce confixe sunt Audire ꝯsueue-
rat de illo ore aureo semper celestia semper ꝯsolatoria
verba ꝛ ecce pre angustijs clamat valde deus meus de⁹
meus vt quid dereliquisti me Auide inspexerat vultum il
lum diuinis radijs fulgidum qui sibi valde amabilis ad
inspiciendum fuerat ꝛ ecce inclinatus expauit et exaruit
hinc liuidus hinc sputis illitus hinc cruentatus · Quid
hic inter hec faceret mater illa nisi ꝙ staret iuxta crucē
Si em̄ domi sedisset dum hec fiebant duplicatus fuissꝫ
dolor ipsius Maturo igitur concepto consilio dicebat in
corde suo Stabo ꝛ expectabo mortis sn̄iaꝫ quā pilatus
feret i dilectū filiū meum vnigenitū Sequar a t̄go egre
dientem de irlm̄ ꝯspiciam lacrimosis oculis quomō du-
catur quomodo spolietur videbo considerabo quomō ꝑfo
rabūt manus eius et pedes quomodo affigent eum pati
bulo qūo erigāt i ligno ꝛ cū hijs oib⁹ pactis secesserūt ꝛ
ꝓcul steterūt nō aꝓpiquātes ei āpli⁹ tāꝙ maledicto i lig
no pēdēti. Tūc ego accedā ꝓpi⁹ ꝛ stabo iuxta crucē mei
ihū āplectar illū brachijs deosculabor illū labijs rigabo
illū lacrimis ꝛ qꝛ mori nō licꝫ cū eo ifigā tn̄ oculos meos
i suspēso filio aspiciā qūo de hoc mūdo exeat quē sola vti-
qꝫ noui qūo i hūc mōdū venerit morientē nō deserā quē viuē
tē nūꝙ dereliqt Qꝛ āt ꝟgo mat̄ cruci se de xp̄e ꝯiūxerit ꝛ
euāgelista expsse inuit vbi ait ꝙ stetit iuxta crucē ihū cū
liqdē tres eēnt crucifixi duo vicꝫ latrōes vn⁹ hic ali⁹ ide ꝛ
in medio ihūs se maria i cāpo remoci⁹ stetissꝫ ñ magis

dicet stetisse Iuxta crucē ihū ꝙ iuxta crucē latronū licʒ
iuxta crucē stetit nō xpi crucē latronū. Nūc aūt nō oci/
ose dicit ꝙ stabat iuxta crucē non quālibet sed ihū vt q̄n
tū se illi medie cruci vicinauerit ostendat quantū ad dif/
ferenciā alioꝝ que non multū distabant Iuxta illam ste
tisse perhibet In quo pie credit ꝙ crucifixo cui tam ꝓpe
astabat multa paterne pietatis officia exhibuerit licet
hoc in euāgelio scriptū non sit Crux aūt ihū pulchre di
citur qꝛ quasi solam crucem ⁊ nō aliud i terra possidisse
videt Quondā ipse cuidam de se dixit filius hominis nō
habet vbi caput suū reclinet Nunc aūt aliquid ꝓpriū vi/
det habere ipe ihūs Quid obsecro· crucē Ait em̄ iohan
nes crucē ihū. hanc quippe licet non fabricauit tamē eā
de irlm̄ exportauit Ipe illā ⁊ non alius inhabitauit. O
irlm̄ quanta celitus tibi apportauit ihūs· Et ecce nō por
tat a te nisi crucē Et quid mirū si iuxta hanc crucē stat
vgo tam familiariter cū sicut dictū est sit ꝓprietas filij
sui dixit olym huic matri filius In his q̄ patris mei sūt
oʒ me eē In cruce itaqʒ cū filio staē voluissʒ si licuissʒ qd
q̄a non licuit cū ex precepto patris nō nisi filius eā inha/
bitare debuerit Stabat iuxta crucē ihū Mira res ⁊ stu
penda sed nō minꝰ miseranda Ipm crucifixū vniūsus pe
ne mundus dereliq̄rat discipuli fugam dederūt. Infirmi
quos curauerat non ꝯparuerūt turbe quas miraculose
pauerat ꝓcul steterūt ⁊ crucifixo insultarūt Iudei ꝑteri/
unte caput eoꝝ mouerūt ⁊ subsānauerūt ⁊ m̄ltos tuml'/
tuantes vestimenta diuiserūt Inter hec oīa stat iuxta
crucē ihū mater eius cum paucis. Sed vere congrue
sibi astitisti pia mater cunctis eum desiderantibus q̄ oli
ad te solam venire dignatus est dimissis creaturis oibꝰ
Hic est enim indomitus ille vnicornis ⁊ inꝓprehensibil'
omnibus seculis qui dudum agitatus ⁊ fatigatus sane
toꝝ patrū desiderijs ⁊ altis suspirijs semetipꝫ ꝯtinē nō va/
lēs tādē i gremio tuo vgineo captꝰ ē ⁊ ecce vicē reddidisti

vt cūq3 illi dignacioni. ille se tibi dedit derelinquens oia
Nūc aūt oib⁹ eū derelinquētib⁹ intm̄ vt ipe clamaret de
cruce ꝙ pr̄ eū dereliquit tu bona genitrix ꝑmanes tu stā
ti in cruce Juxta crucē stādo societatē deflendo ā exhibes
qd ille visibilit̄ passus ē Audite hec oia gētes ⁊ ꝯtremisc
cite audiāt ⁊ obstupescāt cardies stat deorsū in tra sc3 i v
no tre loco caluarie in medio q̄ i loco vbi dāpnati pūiebāt
dn̄s ⁊ sed3 in throno sursū i v̄tice ois creature vno tpe
stat in cruce ⁊ sed3 sup cherubyn stat solus et pene nul-
lus secū deorsū Sed3 sursū ⁊ milia miliū mīstrabāt ei si
decuit ex antiquo p̄ris ꝯsilio ita stare in cruce ihū quis si
bi dign⁹ societatē exhibebit stati i cruce illa quā dignā
suo ꝯsorcio iudicauit i celis amictā sole ⁊ lunā calentem
sub pedib⁹ ⁊ hn̄tez in capite coronā ·xij. stellar̄ dixerat
olym ipe ihūs eē nō tollit crucē suā ⁊ sequit̄ me non est
me dign⁹ Hec aūt de qua loq̄mur hanc crucē si licuisset
sustinuisset sed quia nō licuit ideo saltē stabat iuxta crucē
ad ꝯpaciendū ei ymo eciā tm̄ vl' magis passa ē ibi ꝙ ali-
quis in morte corpali Gladi⁹ em̄ doloris aiā3 ei⁹ ptran
siuit Aliaq3 rōe maria necē hūit vt staret iuxta crucē ihū
Quis em̄ ignorat hāc dn̄az thesaurariā eē celi sufficien
tē cūctis neccitatib⁹ mortaliū Ita vt de pleitudie ei⁹ ac-
cipiant vniuersi Et vbi hec oia obsecro hausit q̄ supplicā
tibus tam libenter distribuit Juxta crucem vt arbitror
Jhesu. Ibi em̄ eruperunt fluuiani de fontibus saluato-
ris de quibus tunc hausit maria hausta fidei q̄ tunc effu
dit in ydria pietatis · Uidit olym in spiritu Ezechielis
xlvij· aquam egredientem de templo a latere dextero Et
ecce maria templum hec non in spiritu sed oculis carna
libus videre meruit aquam cum sanguine egredientem
de templo dei non lapideo sed de templo corporis sui. et
hec a latere dextero vbi lancea militis est perforatum
Hic est fluuius ille qui egressus est de loco voluptatis
corp̄e videlic3 dn̄i ihū qui ide i q̄tuor capita distribut⁹ est

Iste est ille fons patẽs quẽ ꝑdixit zacharias ꝓpheta fu-
tur̃ domui dauid in ablucõz pctõꝝ pctõris ꝛ mẽstruate
Sancta em̃ ergo et decora ꝟgo sta iuxta crucẽ et imple
ydriã tuã. ne liquor ille preciosus ad nihilũ defluat. quia
cũctis fugientibus haustoria defecerũt fidei usqꝫ ad te et
cũ impleueris ondẽ ex ipa liberali effusione matrẽ ꝛ spõ-
saz te esse saluatoris | hoc em̃ iudicõ ille antiquꝰ elizei spõ-
sam q̃siuit filio abrahe. cũ in mesopotamiã venissꝫ ad pu-
teũ ꝛ ait Ecce sto ꝓpe fontẽ aque et mlieres ciuitatis e-
gredient ad hauriendaz aquã I deo puelle cui dixero in-
clina ydriã tuaz ꝛ bibã Et illa dixit bibe dñe ꝛ camel' tu-
is tribuã Ipa est quã ꝑparauit dñs filio dñi mei Ecce
ꝟgo misericors ꝛ benigna. ecce nos oms stamꝰ ꝓpe fon-
tẽ aque. i. passionẽ. si cui inspicimꝰ ꝛ te colimus. sꝫ pctis
nris exigẽtibꝰ emolliri ad deuocõz nõ possumꝰ. valde siti-
mꝰ ꝛ haustoria nõ habemꝰ et puteus altꝰ est Sꝫ memẽ-
to obsecro o dña cũ q̃nta amaritudine. cũ q̃nta abũdan-
cia de hoc fõte hausisti Et qꝛ seruis tuis effũdis libera-
liter. etiã camelis tuis. i. pctõribꝰ sarcina pctõꝝ carnis
potũ tribue ad amorẽ crucifixi filij tui et ad celestis pa-
trie desideriũ nos accẽde ut sicut tu tocius hũani generis
es gl'a. ita de plenitudie tua accipiãt vniũsi. Idcirco em̃
ut estimo stabas iuxta crucẽ ihũ Est et alia adhuc apti-
tudo reꝝ ex qua pulcre iuxta crucẽ mariã stetisse descri-
bit Quia videlicꝫ maria cũ cruce multũ ꝯcordat. ꝛ añq̃
ĩ ea patet dei filius ꝛ añ illã passionẽ q̃ꝓpe crux adeo male-
dicta fuit. ut maledictꝰ fuissꝫ oĩs pendẽs ĩ ea Silr ꝛ ꝟ-
ginitas. quã imitauit maria añ hoc tps adeo maledicta
fuit ꝙ mature ꝟgines ꝑcipue ꝟginitatez plãgerẽt. eo ꝙ
posteritatẽ in tra nõ relinq̃rent sicut scriptũ est ĩ libro Iu-
dicũ Et legit de filia Iepte Postq̃ ꝟo ꝛ maria ꝟginita-
tem et xps crucẽ dedicauit. maria cũ cruce hũit mltaz si-
militudinem ꝛ in ꝟtute et in decore Quõ in ꝟtute Ecce
crux expellit demõia. sanctificat oia q̃ ꝑ ipaz fiũt bñdctã

Quid aūt tm̄ timēt demones ꝙ vocabulū marie Quis adeo sanctificare potest oia ꝙ illa. et illi de celo missa est bn̄dictio Ait em̄ illi āgelus bn̄dctā tu i mulieribus In decore quoqꝫ ⁊ glīa valde ꝑcordant Ecce em̄ crux illa valde ignomiosa de locis penaꝝ trāsiuit ad frōtes impatoꝝ Crux illa sordēs squalore dānatoꝝ corpoꝝ. nūc fulget i dyademate regū Crux quōdā mōi opprobriū n̄c clipeos ⁊ arma distiguit pricipū Crux q̄ dign̄ fuitvideri n̄c ornat facies p̄matū ⁊ pricipū atꝫ potificū Crux quondā hoibꝰ horrida. nūc in vexill' posita. post se trabit exercitus militū ⁊ ꝓcessiōs ꝑploꝝ Crux quōdam illa truculent discedēs corpa latronū nūc ornat frontes temploꝝ Crux illa olym tanꝙ loca deserta occupās. nūc distinguit incerta viaꝝ Crux quondā terre vilissimā subiugauit porcōem nūc ꝟo totū mōm Crux quōdam nec ip̄a tra digna fulgebit i celis p̄cedēs iudicis aduentū Audistis glīam crucis de maria quid dicat̄ Ecce puella illa quōdam despcā femia illa q̄ iudeis tanꝙ deliramentū est visa. mater illa paupcula. plena lacrimis iuxta crucez stans pene solitaria Ecce nūc auro gēmis i ecclesia rutilat. nūc certanti iustus ⁊ iniustꝰ colit eā ⁊ inuocat. sumit eam i suo ymagine. fidel' concō sup altare collocat Nūc eius noie templa dedicāt̄ pricipalia nūc ꝓ illa litigāt pie cūcte relgiones quaꝝ pocius sit patrona. audiūt nomē eius fideles ꝑpli ⁊ deuote curuāt genua. Currūt pegni mōm pagrātes maria nauigātes. ⁊ saltꝫ loca videri liceat i quibꝫ babitauit maria petit̄. et absit ꝙ neget etna Generosi huꝰ mōi seipsos honorantes valde filias suas appellant hoc nomie Et vtinam que boc nomie censetur aliena semper remaneat a copula maritali. Hec et multo amplior est glīa marie in boc exilio. vbi tamen non est nisi quedam eius memoria Quantā credis esse in celo vbi tam oculo ad oculum inspiciunt. et exultant vniūsa celi agmina Vides igitur ꝙ aperte iuxta crucē inuenit̄ cum qua ba-

buit multā similitudinem Cōgregemur itaqȝ frēs kmi accedamus deuote et cū dn̄a et matre nrā ne sola stet. stemus iuxta crucē ihū. plangemus illō amabile funus cū beata matre eius Ecce ipa nobis cū filio p̄pat regni soliū in patria Nos interim nō pigeat cū ea iuxta crucē stare in hoc exilio terminādo Quia pfecto socij cōsola-cōnū non erimus nisi et socij tribulacōnū fuerimus Sȝ quo vocabulo iuxta crucē stans nūcupatur Audiamus Mater eius Quare nō appellat̄ vgo maria a pprio no-mine sed magis ex matnitate Sicut em̄ dictū est maria Cleophe Ita bn̄ dixisset maria Joachim Sed nec hoc ut opior ocōse dictū est Matrē em̄ fuisse q̄ iuxta crucem stetit. euāgelista idcirco cōmemorat. ut culpa iudeoꝝ eo g̃uior appareret. quo filiū in oculis matris aspiciētes. le gem manifeste trāsgressi sūt In deutro. quippe scriptum est Nō coques hedū in lacte matris sue Hedus ymola tus qui iuxta ritū agni in Exodo tolli ꝛ assari iussus est Cristus est dn̄s deᵒ noster qui velut agnus ad occisionē ductus nō aperuit os suū. hic in lacte matris coctus est dū circa idem tempus quo quōdam in vgine conceptus dū adhuc tenella esset caro eius in vtero. vtentibus an nis trginta tribus in oculis eiusdē matris et vginis cru cifixus est Et quia tam in hoc q̄ in alijs pluribus circa eius mortē legem p̄uaricati sūt. et locū ꝛ legem ꝛ gentē pdere meruerūt. pter hoc eciā matrem vocat ihū qn̄ iu xta crucem ihū stetit. ut hēticoꝝ peruūsitas ꝯfunderetur quoꝝ quidam dicūt xp̄in nihil habere de carne ꝛ de san-guine sed corpus fuisse fantasticū Alij vo eū corpus de celo apportasse ꝛ de nrō genē natū non fuisse Audiāt hy oēs ꝛ ꝯfūdant̄ qꝛ stabat iuxta crucē ihū mr̄ eius mr̄ va mr̄ venerāda. mr̄ intacta Alia quoqȝ rōe bn̄ vocat̄ stās iuxta crucē ut videlicȝ magnitudo passiōis dom̄ice ostdat̄ q̄ mēte nō modicū sustinuit ex ea sufficiētia dilctē matris illius quā desolatam ꝛ ineffabili merore plenā cognouit

Hoc ex eo ꝓbatur ꝙ i ꝓximo iam moritur⁹ amarissime mortis. qua oblit⁹ desolate matri ⁊ cōpassus est ut i hoc vltimo spū ꝯstitut⁹ disponēt quō hic manē deberet alteri eā recōmendādo O dolores inexplicabiles. o ineffabilē reciprocacōem sancti amoris filius patit̄ valde ac mr̄ nimis cōpaciebat̄ vnigenito filio recōpassus est cōpacienti matri Tant⁹ em̄ fuit impet⁹ passiōis dn̄i ihū ut q̄i torrens xp̄m pacientē impleret dolor et inebriaret. ⁊ eo impleto matrē efflueret. q̄ sil'r impleta i ip̄m filiū pacientez passio qdāmō redūdaret Ubi impletū est qd̄ i Eccl'iaste dictū est Ad locū vn̄ exeūt flumia reūtunt̄ ut iterꝫ fluāt O viscera matna btissima atqꝫ sāctissima q̄nta fuit illo tp̄e intra vos cōmocō. cū dissecaret̄ ⁊ extendēt̄ caro illa sacrosancta q̄ int̄ nos tam dulcit̄ est cōpacta. qn̄ eciā ad solā mortis ymaginē matris illius viscera ꝯtremuerūt cui⁹ filiū Salomō scīndi iusserat ut exclamaret ꝙ integer seruaret̄ Cōmota quippe sūt viscera ei⁹ sup filio suo Tu aūt si i celū clamares ut integer s͛uaret̄ ille tu⁹ fili⁹ bonus ⁊ optim⁹. quid ꝓfecisses cū vniūsi te circūstantes vna voce ꝯcrepātis ⁊ dicētis Crucifige. tolle. re⁹ ē mortis. si hūc dimittis nō es amicus cesaris Jdcirco dolor qui ab aliis matrib⁹ exp̄mit̄ signis exteriorib⁹ pene tot⁹ intra te ꝯfusus viscera tua inenarrabiliter cōmouit. ad quorꝫ motū sil' et filii tui mortē. non immerito ꝯtremuit terra Et vera t͛ra. i. iudea lapidib⁹ durior ē. cui⁹ cor his ad mentē reductis emolliri nō potest Jdcirco eciā euāgelista mariā vbi iuxta crucē stetit mrēm noiat ut videlicet om̄i deuoto pateat. si matrē miscd̄ie q̄rit vbi eā maxime querē debeat ita efficacit̄ inueniat Ubi ē obsecro iudica si nosti vbi inuenire possit vbi pascat vbi cubet i meridie. si nō mō valeam⁹ illā inuenire Ecce iudico stat iuxta crucē ihū mr̄ ei⁹ Uenite filii audite me. vos qui dudū q̄sistis mariā. om̄s qui fraudē huius mdi ꝯgnoscitis qui nec dū inter ꝯgnatos ⁊ notos fidē inuenistis. qui fidē

inuenire vultis. et fidelissimaȝ quā sequamini exoptastis
Ecce in ꝓmptu est quā queritis. stat iuxta crucem ihesu
mater eiꝰ Ibi illā querat vbi timet sacris meditacōibus
pulset deuotis ꝑcibȝ quicūqȝ eā inuenire desiderat ꝓcerto
et dicat Memēto obsecro dulcis mater ꝛ dn̄a illius ve
nerāde stacōis qua tuo tam beato filio astitisti pendēti in
cruce Reduc queso ad memoriā cordis tui cogitacōes ꝛ
innocētes anime tue angustias quas tūc habuisti qn̄ ille
innocēs vnigenitꝰ tuus in ocul' tuis ymmolatus est Reco
gita ꝙ oīa ꝓ peccatoribus tollerare voluit quorū ego
ṗmus sum Ille michi sua morte meruit. ut essez seruus
suus. ergo ne dedigneris pater. mater qm̄ ego sū filius ꝛ
tuus Ad te hodie vnica spes miserorꝝ ꝯfugio plenus fi
ducia. meipsuȝ ꝛ oēs necessitates meas recōmēdo Te
hodie in matrē ꝛ patronā ꝑ cūctis eligo ꝛ preopto Noli
pia mater spernē me. noli abicē me ꝓpter cuȝ qui amore
mei nudus ꝛ dilaceratus pendebat an̄ te Quō credis ꝙ
seipsam negare possit ei. qui illa hoc modo iuxta crucem
aggressus fuit Quia igit btā ṽgo iuxta crucē q̄sita est ꝛ
pulsata citissime se matrē ostēdit. vbi ꝛ quodā materno
affectu tota absorpta stetit Vn̄ bn̄ matris nomie expri
mitur. cū dicit Iuxta crucez ihesu mater eiꝰ Ecce dile
ctissimi stacionē gloriose virginis iuxta crucē licet insuffi
cient expositā audiuimus. nūc coassistētiaȝ ꝛ ꝯdicōȝ aspi
ciamus. Et soror matris eiꝰ Maria cleophe et Maria
magdalene Sicut ex antiq̄s genealogys colligit Anna
mater sacratissime virginis tres successiue maritos ha
buit Primꝰ fuit Ioachim de quo pepit hāc de qua loqui
mur virginē mariā Scd̄s fuit Cleophas de quo alte
raȝ mariā genuit quā desponsauit alpheo. de quo illa q̄tu
or filios pepit Iacobū miorē Simonē ꝛ Iudā ꝛ Ioseph
q̄ cognominatꝰ ē iustus Terciꝰ maritus anne fuit Sa
lomas de quo terciaȝ mariā genuit. quā tradidit zebedeo
in matrimonio. de qua ipe genuit Iacobū maiorē ꝛ Io

hannez euangelistã.hec igit̃ que ut dictũ est cruci astitit media maria fuit.q̃ qñqȝ dicit̃ maria cleophe ⁊ supplen- dũ est filia Qñqȝ vero dicit̃ maria Jacobi supplendũ est mater Maria magdalena que hic tercio ponit̃.hec ē de qua testãte marco eicerat septẽ demonia Mathe⁹ aũt ⁊ marc⁹ etiã mariã matrẽ iohãnis vxorẽ zebedei cũ ceteris affuisse narrãt Johãnes quoqȝ qz ipse affuerit ex iaȝ se- quentibus patebit ꝙ in vniũso q̃nqȝ ꝑsone fuerũt.quas euãgeliste exp̃mũt stãtes circa crucez scȝ maria mat̃ ihũ maria cleophe.maria magdalene.maria zebedei ⁊ filius eius iohãnes:quas vtiqȝ scriptura ita nequaꝙ̃ diligent̃ exp̃mẽt nisi aliquã i ipis intendẽt fideliũ edificacõȝ In eo nãqȝ ꝙ ꝯpatiẽs cõpatiẽti filio astitit manifeste dat̃ intelli gi:quã molestũ in nobis sit deo patri peccatũ ꝓ quo ab- luẽdo nec filiũ suũ de tanta passione supportare dignatus est.qui si ꝓ alienis peccatis homo esset innocẽs.filius in ꝯspectu innocẽtis matris ꝑtulit Quid aliud instruimur ꝑ hoc.nisi ꝙ peccatis nostris passiõȝ ⁊ cõpassiõȝ adimus oportcat satisfacẽ Passiõȝ dico quã nobisipis ꝑ satisfa- ctorias austeritatis inferim⁹.⁊ illatã a labijs omib⁹ tol leram⁹ Hec est em̃ crux nostra de qua saluator dicit.qui vult venire post me ꝛc Cõpassiõȝ vero hmõi appello quã ⁊ in corde gerim⁹ et ꝓximis ꝑ opa pietatis exhibemus Hic daniel ad regẽ babilonẽ ait:peccata tua elemosinis redime.⁊ iniquitates tuas misericordijs pauperꝝ Ante quoqȝ affuit maria cleophe que sicut dictũ est q̃tuor fili- os habuit i cetu apostoloꝝ.ut ipa videt̃ ꝙ̃ ingrue filij sui abijssẽt.ꝓ q̃bus liberãdis magister eoꝝ ignominiose morti se tradidit Ipse nãqȝ p̃cedẽti nocte cũ ad mortem querẽtur ait Si me q̄ritis sinite hos abire:qua in re pa tres ⁊ matres edocti sũt:ne vnꝙ̃ dubitẽt tam fideli dño filios suos mãcipare i religiõe huituras Sed dicẽt aliq̃s multũvẽ vellẽ etiã filios meos eẽ bonos monachos sȝ ti meo delicatũ filiũ meũ sb incerto ponẽ mõasterio metuẽs

ne forte peniteat ꝛ recedat ꝛ error nouissim⁹ peyor ꝑore
fiat Metus iste ut estimo ex defectu quidẽ xpiane fidei et
dilectõis diuine creat᷑· nã mũdo offerẽtes filios et filias
nũꝙ timẽt ꝙ peniteãt Nos cũ certũ sit ꝙ mõdus eos ab/
iciat· qñ sibi inutiles fuerit effecti Quõ aũt ꝓbabile est
ꝙ iste pastor bonã ouẽ sibi oblatã. ꝛ ad se deuote fugien/
tez aliquomõ delinquat. qui etiã ꝓ illis q̃ a se recesserũt
liberãdis morte turpissima voluit ꝯdẽnari Mater qz fili
orũ zebedei affuit dño crucifixo. q̃ iã añ ab ipo filys suis
sessionẽ i regno postulauerat. que qz inordina te pecierit
filij ipsius audire meruerũt Nescitis q̃d petatis. ut ergo
adisceret quo pacto filys suis ita gloriã petẽt ut obtinẽt
Idcirco bñ patiẽti astitit. qz sine passiõe xpm regnatuꝝ
putauit ꝑfecto toti mõdo clarescẽt. ꝙ via regia ad illam
gloriã ꝛ semitã cõpedij ignominia passio est. hic saluator
ait Beati eritis cũ vos oderint hoies· ꝛ alibi scriptũ est
Per multas tribulatõnes oportet nos intrare regnum
dei Proptẽa igit᷑ rctũs est ordo. ꝑmo cũ xpo in cruce sta
re. postea ad dextrã ꝛ sinistrã in regno celoꝝ sedẽ. nec tñ
aduc sũt ꝯdigne passiones hui⁹ tpis ad futurã gloriam
que reuelabit᷑ in nobis Sed illa dulcis ꝛ deuota discipu/
la. dũ ihesu suspenso magistro astitit. ex cui⁹ ore quondã
audierat Remittunt᷑ tibi peccata tua Sed quid putas
obsecro q̃d ibi fecerit aut quõ se habuerit cum pietates
q̃s circa illã dñs exercuerat ad mentẽ reducẽt. ꝛ ad illđ
crudele spectaclm oculos eleuaret O amoris et peniten
cie speclm maria Ecce pedes q̃bus oscula impressisti. pe
des quos lacrimis lauisti et capillis tersisti Ecce pedes
inꝙ secus quos sedẽ cõsueuisti ad audiendũ verbũ domi
ihesu Vide nũc ꝙ̃ inhumane ꝑsecuti sũt· ꝙ̃ crudelit᷑ cru/
ore sacro ꝑfusi sũt Ecce deuota discipula. ecce magister
tuus. ecce feruida amatrix· ecce dilect⁹ tuus. ecce defen/
sor tuus. quis te deinceps ꝯtra phariseũ defendet. q̃s ꝓ
te pugnabit ꝯtra discipl'os. quis te post excusabit ꝯtra

marthā tumultuantē. q̄s te deinceps vocabit ad se Ma-
gister inq̄ adest et vocat te cū esses in ciuitate peccatrix
mltos forte habuisti amatores ad quos ꝯfugē poteras
quib⁹ omibus delictis istū tibi sapient tanq̄ ptē optimā
elegeras. ⁊ vtiq3 sufficit tibi cū esses secū s3 ecce cū oēs
tibi in fastidiū vsi sūt ꝑter istū Ecce nūc etiā iste recedet
a te. ⁊ nūc orphana quid facies ad quē ibis. q̄s deiceps
curā tui suscipiet· mūdus te nō curat ⁊ merito q2 nichil
tibi mūdi hui⁹ cura est Si aūt in bethaniā redies ad p'
p2ia. duplicabit amaritudo tua ex memoria tanti hospi'
tis Quid ergo fiet de te nō video melius q̄ q̄ stes iuxta
crucē· ut ab vna pte stet maria vgo specl'm innocētie ab
altera vero specl'm peccatoꝝ penitēcie ⁊ testis diuine mi
scdie Hec sūt em̄ illa fortassis specula de quib⁹ in Exod
xxxvi. scriptū est Fecit moises labiū eneū de specul' muli
erū. q̄ excubabāt in ostio tabernaculi federis Ostia ta'
bernaculi sūt vulnera dn̄i ihū. mulieres excubātes i his
ostijs sūt maria mat et vgo: ⁊ maria peccatrix vulnera
inspiciētes· et in ipis vulnerib⁹ lauatoriū eneū ꝯficit· qn̄
de exemplis eoꝝ doctrina saluatoris colligit cui⁹ sonus
exiuit in omnē terrā Stāt ergo decent sil' ⁊ mirabilit hic
vgo hic peccatrix in medio aūt ihesus Ihūs vna ⁊ eadē
morte ⁊ ꝯseruator vginis ⁊ purificator peccatricis Bn̄
ergo ⁊ optime maria iuxta crucē inuenit vt ipa videat et
omib⁹ nobis pateat ad. quantā gratiaꝝ actōz peccator
crucifixo dn̄o sit obligat⁹ Cū em̄ aliquis alteꝝ sibi valde
obligare intēdit. munus ꝑtiosū sibi ꝯfert Et dicit accipe
hoc gratis. o amice de mea bona voluntate q̄ ego mille
auri talētis cōpaui Quis in hoc mōo efficacior modus
obligādi amicū pōt inueniri adūtite Et aduc i infinitū ex
cellētiorem modū vobis demōstro Ecce em̄ dn̄s ihesus
nō auro sed sanguine indulgētiā emit magnitudie. ⁊ illi
que peccata ipa cōmiserat nichil dicit nisi remittunt tibi
peccata tua O amicoꝝ optime gloria vtus ⁊ gratiarū

actio sic doce nos obsecro peccatores gratias tibi cōdi-
gnas referre. qꝛ sine te nichil possum⁹ facē Quis ange
loꝝ vl' hoim cogitare ausus fuit ꝙ tāta dilectio. tātaqꝫ
dignatio etiā possibilis fuerit. donec ꝑ te ⁊ ipm̄ exhibita
est mōo Stabat ergo nō incōgrue iuxta crucē ihū. ⁊ io
hānes euāgelista qui ꝑcedēti vespe supra pect⁹ eiusdē dm̄
oblata quiete recubuit. vbi ⁊ secretū traditoris sibi reue
lauit Et ecce familiaritatis illi⁹ dulcedinē turbatio seq̄t
et extrema gaudij illi⁹ luctus occupat Qua in re famili
ares amici dei plene instructi sunt ne indignari aut despe-
rare debeāt· si qn̄ eis interne illi⁹ dulcedinis degustatio
ad tēpus subtrahit̄ cū nulli mortaliū in hac vita tali gu
stu ꝯtinue ac sine interpolacōe ꝑfrui ut arbitror sit ꝯcessuꝫ
Nō lucidi⁹ intelligim⁹ si dulcedinis illi⁹ radicē ⁊ ramū
ꝯsiderēmus Est em̄ gustus ille quedā ineffabil' ⁊ supni re-
gni gaudij ꝑlibatio. quā pater ille benign⁹ carioribus fi
lijs suis. nō nunꝙ etiā in hac vita cōmēdauit. ꝙ rcte vo
care possum⁹ aurā quandā. ⁊ quasdā. ut ita dicā. ꝓmici
as felicitatis eterne· q̄bus deus ad feruidā inq̄sitōꝫ illi⁹
pleni ꝯuiuij inuitare intēdit eos q̄ ꝑticipes ei⁹ fieri meru
erūt Sūt ergo nōnulli q̄ postꝙ modicū illi⁹ dulcedinis
qn̄qꝫ gustarūt· adeo magnos seipos reputāt. ut iusti pu
tāt esse. ut in eo ꝙ paululū gustarūt semꝑ ꝑseuerēt. et id
circo quasi ex quadā ꝯfidēcia tumultuātes deū quasi infi
delitatis arguant· ⁊ semetipos ab illo dēlictos ꝯq̄rāt. si
qn̄ dulcedine quā senserāt eos ꝯtigerat ꝓuari Hij nimiꝝ
errauit obliti iam sūt quā ob causā gustus ille fidelib⁹ in
hac vita indultus sit Nā humilit aduūtere dignarēt dul-
cedinis illi⁹ ꝓuacōꝫ sibi tā infructuosā frequent facerent
ut habitū nec dicā fructuosiorē Hic saluator discipul' su
is de suo recessu turbatis ait Expedit voƀ ut ego vadā
Ad nos em̄ dn̄s venit in occulta dulcedine ⁊ ostēdit q̄d
mēs scire debeat Et ad hoc recedit ut sitim acuat. et in
uocat⁹ copiosus redeat Ad hoc venit ut menti indicet

de quo solo sufficienciā hēat Ad hoc recedit ūt in semeti
psās nob̄ derelinquat. ut tanto se illi hō deuotius hūiliet
q̄to videt ꝙ sine illo omnino nihil valet Ex quo patet ꝙ
mirabili qdānō iste dn̄i recessus qn̄qȝ vtilior est q̄ ipse
accessus Qd bn̄ dn̄s ꝑ ysa declarat dicēs Ad pūctum
ibi modicū dereliqui te ⁊ in miserationib⁹ multis ꝯgrega
bo te Si ergo dicet nos esse memores q̄ breuiter ꝯces-
sum fuit iohāni in sinu dn̄i ihū recūbē Et quid ꝑuo tp̄e
petrus ap̄lus claritatē trāffiguracōnis vidit. quā cū in
loco semꝑ optaret ꝑfrui dicēs. dn̄e bonū est nos hic esse
Dicit euāgelista ꝙ nesciuit quid dicēt. Nōne ergo valde
suꝑbus est et nimis magnū semetipm̄ reputat. qui ꝯtra
deū quasi irascit̄ et inter cohabitātes impaciēcie stimlis
agitat̄. siqn̄ iubilo ⁊ ꝯtēplatōn sua ad tp̄u: ul' ꝑ deū ul' ꝑ
hoīnē fūit spoliat⁹ Tūc em̄ principi ap̄loꝝ stulte se p̄fert
cui glo'se resurrectōis. nō nisi vn⁹ intuitus est ꝯcessus. ⁊
illū sūmi regis cubiculariū aīre ꝯtēdit. qui postq̄ modi
co spacō in pectore dn̄i recubuit. statim illud postea ꝑfo
rari lancea ꝯspexit. et qui vidit testimōiū ꝑhibuit. Ecce
ut cūqȝ descriptū est illud modicū collegiū qd̄ b̄tē ac ve
nerabili matri astitit iuxta crucē fily sui. cui⁹ p̄ntia miero
rē specialē sibi attulit nō modicū. cū ex omib⁹ caris ihū
q̄tuor aspiceret. ⁊ ceteros i locis ocultis metu ⁊ despera
tōne laborare iā cogitaret et ipsos qui p̄ntes erāt bn̄fi-
cia fily sui cū fletu ⁊ lamēto recitare audiret Sȝ mater
erat oim et idcirco vices oim dolere debuit. et iuxta nō-
mē suū amaritudines bibē. ut impleret̄ in ipsa qd̄ in Ec
clesiaste scriptū est Omīa flumina intrāt mare. et mare
redūdat Impetus quippe amaritudinis in maria iuxta
crucē stante influxit illa nō deficit. qꝛ v̄tus altissimi que
quōdaȝ sibi obumbrauit ut ꝯcipet Nunc illā suffulsit ut
constāter sustineret. vbi et pctōres forte portare didicit
quoꝝ q̄ plimos usqȝ ad decrepitā etatē sustinuit ⁊ ꝑturi
uit donec formaret̄ xp̄s in eis Quid aūt inter hec agerꝫ

dn̄s crucifixus audiat vniūsi. Cū vidisset ihūs matrem
et discipulū quē diligebat Ecce legislator antiqu° qui le
gem nō venerat soluē sȝ adimplē. Legē quā olym de ve
nerandis pntib° ipse condiderat. nūc impleuit. dū esset em̄
iunior honorauit p omīa pntes sicut scriptū est. descēdit
cū eis in nasareth ⁊ erat subdit° illis scȝ marie ⁊ ioseph
Nunc aūt pater putatiu° mortuus esse credit. et idcirco
matrē supstitē honorat honore quo maior excogitari nō
potuit Distēsus em̄ in cruce ⁊ vltimo spū iā ↄstitut°. cū
nullū mēbrorꝝ suorꝝ liberꝝ hēret vsum. exceptis ocul' ⁊ lin
gua. de vtroqȝ horꝝ fuire matri dignatus est respiciendo
scȝ ⁊ alloquēdo Cū vidisset matrē dicit matri sue Ecce
filius tuus Et ↄgrue i toto em̄ hūano corpe efficacōres
nūcq̄ sūt oculi ⁊ lingua Que vtraqȝ ad matrē dirigit ut
pfecto indicaret ꝙ ipse eā gestaret in suo corde Jam de
mūdo exiens. que eū in suo suscepit corpe intrantē in mū
dū Sȝ libet seorsū visioni ⁊ seorsū allocucōi huic aliꝗtu
lū immorari Cū vidisset inquit ihūs matrē Merito ma
trē cū pati inspicit. qꝛ illud qd̄ pati poterat ex ea traxit.
Olym ista mater venerabil' hūc filiū ut in nuptijs vinū
miraculose mōstraret rogat dicēs Vinū nō hn̄t At ille
matri ostendens ꝙ opa diuinitatis ex ea nō ↄtraxit sed a
pr̄e accepit rn̄dit Quid mihi et tibi est mulier. q. d. Jn
hijs que miraculose opor teeū nihil cōmūe habeo. q̄ sta
tim cū passus est scd̄m id qd̄ a matre hēbat on̄dit subin
ferēs Nōdū venit hora mea. hora. s. passionis quā paſ
sur° sū in corpe qd̄ mihi est a te Ecce nūc ista hora venit
Mater astat q̄ corpus dedit Jdcirco moriēs cōgrue eā
inspicit. de qua corp° illd̄ i quo mori poterat accepit Me
rito eā inspexit dū in alto scȝ i cruce stetit qꝛ ipsa morliū
hūilima fuit Tales aūt deus de alto ↄspicit ut in ps̄ scri
ptū est Quis sicut dn̄s deus noster qui i altis habitat ⁊
hūilia respicit ⁊c Merito em̄ inspicit Sȝ in illo tpe nil p̄
tiosius nil glōsi° hūit fili° Jgit̄ q̄ gl'aȝ tantā i mrēȝ posu

it. ut oim creaturaꝝ ocul⁹ esset delectabil'. intm̄ ꝙ etiam
sūmis spiritib⁹ eā cū tripudio inspicē desiderātibus dicat
in canticis cāticoꝝ Quid videbitis in sunamite nisi cho/
ros castroꝝ. pocius debuit eā inspicē ꝙ alij. pictoꝝ mo/
rē uel ꝯsuetudinē obseruātes. qui sibi qn̄ pulcrā ⁊ excellē
tem ymaginē fecerūt ipi eā ceteris inspiciētibus delecta
bilius ꝯtēplant Omnis em̄ artifex cōplacet sibimet in eo
ꝙ bn̄ opatus fuit Merito eā inspicit qꝫ fidelissima mater
fuit De talibus aūt in Jēmia scriptū est Dn̄e oculi tui
respiciūt fidem Merito quoqꝫ matrem vidit filius qꝫ ibi
stans paupꝫima fuit. cū vsqꝫ tūc nihil habuit nisi filiū il/
lū. quē ꝑ diuicijs omibus cōputauerat Et ecce iā illum
amittit ⁊ stat sola paupcula ⁊ tota destituta gemitibus
plena De talib⁹ aūt ysa. dn̄s ait Sup quē respiciaꝫ nisi
sup hūilem et quietū. paupem ⁊ ꝯtritū spū et tremētem
sermones meos Merito eā inspicit qꝫ valde dilexit Et si
cut verū est vbi doloꝛ ibi manus. sic vbi amoꝛ ibi ocl'us
Vidit ergo ihūs matrē O vere stupendū visionis spe/
ctaculū O gemendū certamē oculoꝝ. qd̄ vidisses i ocul'
dn̄i ihū si vno eodē qꝫ momēto illi beati oculi festinabant
ad moꝛtē. ⁊ sese retoꝛq̄bant ad matrē virtus ois moꝛtis
iam claudebat ⁊ impellebat ad defectuꝫ vis amoꝛis eius
apuit ad matris aspectū Jaꝫ aia illa sacrosancta ab ocu
lis se cepit abstrahē. et ipsi pallētes ⁊ semiuiui oculi a di
lecta matre illa se nō valent ꝯtinē O btā ⁊ bn̄dicta int
mulieres oms̄ ꝙ intime et ineffabiliter a dn̄o dilecta es
sup salutē et omēꝫ pulchꝛitudineꝫ Sed q̄d creditis frēs
quid inter hec illa mulier fecerit cū sursū aspiceret. et de
hoꝛrēdo crucis patibulo filium moꝛientem simul et se in
spicientē videre quid putas quid cogitauerit. ꝙ plena sin
gultibus fuerit. cū ocul' lacrimosis intueret. oculos liui/
dos innocētis fi'ij ad se directos O vere stupendos ra
dios visionis O sanctissima lumia matris ⁊ filij. ad quo
rum mutuū conspectum nō immerito solis radius in te/

nebras ꝯiersus est · ꝙ ꝓfunde infixus est radi⁹ hui⁹ vi/
sionis in corde tuo mater sācta . quo mūdi dn̄s te iam
moriēs intueri dignat⁹ est Ecce dedit tibi amoris sagit
tā . quam a te missaz accepat . Ipse nāqz dicit de te Vul
nerasti coꝛ meū soroꝛ mea in uno ocl'oꝝ tuoꝝ . ⁊ in vno
crine colli tui . Tu aūt nunc dicē posses Vulnerasti coꝛ
meū fili mi in visione qua me in cruce aspexisti . ⁊ colloq̄
o ꝙ mecum iam moriēs habuisti Et ille fortassis est ille
gladi⁹ de quo ꝓphetauit simeon ad te dicēs Tuā ipsius
animaz ptransibit gladi⁹ . Morientiū quoqz amicoꝝ ex/
trema visionis semp intima cordis valde infigi solēt . di
cūt etiā ꝙ obliuiosa possem omniū q̄ circa me gessit ȧic⁹
meus . Illius tamen aspectus quo me tam fideliter est
intuit⁹ . tamen cito exalaret spiritū . obliuisci non possum
Si ergo fratres karissimi · mater dei ⁊ mater nostra vi
sionem illam in corde suo semp gestauerit q̄si sagittā quo
modo nos adoptiui filij sui ⁊ frēs crucifixi dn̄i memorā
dā illam visionē obliuioni tradim⁹ · Scripsit ysaias Vi
sionem suā ob eternam memoriā dicens Visio ysaie ꝙ
vidit sup iudeā ⁊ ierusalē . scribā⁹ ⁊ nos frēs kmi in cordi
b⁹ nostris hanc visionem qua vidit dn̄s⁹ sup discipulnm
⁊ matrem · qꝛ si aduūtimus tam ocul' ꝙ cordib⁹ valde est
medicinalis . quicunque enim oculos sublimes nunctios
vanitatis et superbie habetis visionem hanc debetis sē
per ad mentem reducere . qua inclinato capite mūdi do/
minus ad matrem astantem aperuit oculos liuidos et
sōpno mortis propinquos Vos quoqz qui oculos tru/
culētos habetis ⁊ obliquos ex iracūdia t' inuidia visiois
hui⁹ recordemini qua innocens dominus non crucifix/
ores suos maligne sed matrem suam benigne legitur
inspexisse Sed et vos qui oculos habetis fixos et fic.
tos et nonnunquam nunccios impudicicie quibus an/
mas illaq̄atis et vestras et alioꝛum etiā si coꝛpa inuio

lata permaneant cur ad tantam vesaniam venistis q̄ et videtis visionis huius obliti estis Ipse qui oculis sinceris matrem vidit moriens astantem patibulo. ipse est qui fictos et inpudicos intuitus luce clara respicit in angulo Cum igitur suasio dyabolica carnis prava titillacio fortasse oculum impudicicie agit voluerit ob reuerenciam huius gloriose virginis et femine destitute quam filius suus turbatus oculis vidit stans in cruce et illum omnia considerantem attendens vobis ipsis interim legite illud canticorum En ipse stat post parietē respiciens per fenestras prospiciens per cancellos Cumq̄ igitur dictum est Salomon noster moriens de cruce matrem vidit et discipulum stantem quē diligebat q̄ circumlocucione seipsum iohannes exprimit quid dixit audiā^9 Ecce filius tuus iustus quidē es domine Sed tn̄ aliquantulū mihi loqui liceat ad te de hac finali commendacione matris tue que valde mirabilis videtur Vidisti eā cū iohāne Et dicis Ecce filius tuus Nos certe inscpturis nō inuenimus tales aliquando fuisse tue visionis sequaces Vidisti petrum et andream et uocasti eos Vidisti publicanum et uocasti eum dicens Sequere me Nunc autē vidisti matrem et tradidisti eam alteri alterum assignans loco tui dicens Ecce filius tuus Ad discipulum Ecce mater tua Quid est hoc domine iesu fons pietatis et mestorum semper consolator Ista sola est super mortales quo te nunquam offendit Ista que de primo ascensu tuo in hūc mundum inseperabiliter tibi adest et ecce tu mundum relinquis redis ad patrem et hic illam derelinquis quid commisit domine et non egrediantur tecum Ecce enim latronem propter scelera suspensum assummis tecum dicens hodie mecum eris in paradiso quem ergo dominus

matrem tuam in exilio derelinquis què dignior est
paradiso quam latrosymo dignior quam omnis ho-
mo et ne hoc tibi sufficiat alium quendam iudicas
filium dicens ¶ Ecce filius tuus Sed et tu virgo
sanctissima quid inter hec fecisti credenda es Scimus
ꝙ vnusquisque id ꝙ sibi de nouo datur intueri solet
nunquam et non respexisti istum nouum filium qui ti-
bi datur Certe credo ꝙ sic sed oculis valde lacrimo-
sis et singultibus profundis Ipse quoque discipulus
te nouam matrem non inerito respexit ad hoc siquidem
vterque nostrum intuebatur a crucifixo dum diceret
¶ Ecte filius tuus Ecce mater vos estis enim che-
rubum productiles qui se mutuo respiciebant versis
vultibus ad propiciacionem. quia etiam inuicem intue-
bamini et simul ut opinor lacrimis in medio stantè cru-
cifixum aspectum colũbino respexistis In hoc solo vos
discrepari video ab illis antiquis cherubũ quos quon-
dam salomon iuxta archam constituit qui videlicet ille
habuerunt eleuatos quasi ad iubilandum vos a iubilo
nunc longe existens vultus habetis suffusos pretristia
querulos lacrimis plenas et incl'iatas Quales fuerunt
lacrime obsecro tamen audires ex ore morientis hiesu
mulier. Ecce filius tuus Cum acceperis seruum pro
domino discipulum pro magistro piscatorem ꝑ deo cō-
sanguineum pro vingemto iohannem pro hiesu xpristo
quid hoc audiens dixisti sanctissima virgo Hew nestio
quid dixeris Sed scio quid dicere poteris potuisti que-
relosa uoce non immerito dicere O flebile concambi-
um O uos omnes qui pie gestatis viscera attendite
quia hiesus meus recedat a me in spè illa mortali faciaz
illam dilecti filij non contemplabor amplius et ecce fili-

dis ꝙ tradidit pro se ꝙ intuens clara voce comprehen-
det non esse ꝙ genueram Non est filius meus iste qui
stat iuxta me sed qui pendet ante me Non iste meus est
qui stat hic sanus sed iste qui stat confixus liuidus et ex-
angwis et ex proximo iam moriturus huius cognoui fa-
ciem quam ego lactaui et ꝙ paui sacrosanctam carnem
hunc volo hunc confiteor meum esse filium hoc esse con-
tenta volo etiam mortuo dum illum recipiam a mortu-
is et resurgentem Sed hec patuerunt esse verba geni-
tricis tue domine hiesu. Cur ergo alium tradis sibi fi-
lium cum ipsa magis te acceptz mortuum ꝙ vitam om-
nium viuentium Sed ut hoc admirationem caret ꝙ
non solum non tradis ymmo etiam relinquis alteri
dicens ad discipulum Ecce mater tua Quid dicemus
ad hec An ita impius factus es domine ut nostris cu-
rā gerē nō velis An ita infirmus ꝙ non posses impieta
tatem a te omnis fides remouet omnis deuocio ab-
horret Impotenciam ergo oblegabimꝰ ¶ Quis ergo
ille fuit qui te in cruce affixit terā cōmouit petram sci-
dit monumēta patefecit et mortuos resuscitauit velum
templi dilaniauit solis radios abstulit Nonne domi-
nus hec fecit omnia et manus tua ¶ Certe videtis
fratres karissimi non solum ꝙ finalis recōmendacio
matris dei sed ea que predicta sunt admiracione mul-
tiplici plena est Que congrua valde iudicabitur si ra-
tio ipsius paulo diligentius inspiciatur ¶ Considerā-
dum igitur per ordinem hic est Cur de hoc exiens
dei filius matrem illam post se reliquerit Cur relicto
tutorē deputauerit Cur eūdē ꝓcurātorē q̄ huꝰ ⁊ ꝓcurator
ꝯstitutꝰ ē v̄ginis filius eiusdem virginis deputatus est
inspiciamus ¶ Migrauit de hoc mundo dominus ma-
trem illam venerabilez dereliquit pie simulat pulchre or-
dinat vterqz ecclesie porcōnem ut triumphans videt et

militans visibili et inuisibili solatō frueretur per xp̄istum
Ascendēs em̄ i celum sanctus angel' et aiab' suam deitatē
simul et hūanitatem perpetue contemplādū exhibuit ut
sic ingrediant̄ et regrediant̄ et i utroq3 pascua inueniant
Ecclie vo adhuc in terra militanti solaciū quidem inuisi
bile ꝓmisit quod in die penthecostis impleuit quādo spi
ritū ꝯsolatorē cordib' eoꝝ immisit Solaciū aūt visibile
qd ex corꝑali eius p̄ncia habebatur fidelius iam subtra
here voluit Et idcirco matrē ecclesie consolatorem vite
sua dereliquit cuius caro si licet dicē eiusdē ꝯdicōnis fuit
qdammō cum carne xp̄i ut dū beati angeli in celis exul
tantes inspicerēt illū hominē fideles in terris intuerent̄
cū gaudio eiusdē hoīs verā et indubiā matrē3 An non
gaudiosum et super quā dici potest solacōsum fuit femi
nā quandā oculis videre carnalibus quē dū inspicēs co
gitari te oportuit et nulla rōne dubitare liceat q̄n ipa ha
beret filiū de sua carne genitū in celo iam corꝑaliter resi
dentē et celi ambitū et tocius mūdi machinam suo nutu
gubernantē Idcirco ut dictū est iam ad visitandū illam
dū aduc in carne viueret fideles ꝯcurrebāt vndiq3 ut si
cut nūc dictū in celis ita tūc in terris impletū sit de ipsa.
illud ps̄ Sicut letantiū oim habitacō est in te Alia quo
q3 rōn necesse fuit ut post filij sui discessū beata vgo i ec
clesia adhuc remanet ad tēpus ut videlic3 de rudimētis
fideles instruēt maxime de hys que nulli mortaliū nisi si
bi ꝯstare poterāt qualia fuerūt annūciacō incarnacō or
tus et infantia saluatoris De alys quoq3 gestis eiusdē
deo ꝗplimis que et nō sola cognouerat sed ceteris am
plius in rōn recōmendauerat q2 testātē euāgelio. Ma
ria ꝯseruabat oīa vba hec ꝯferēs ea in corde suo. Nec
solū hoīes sed angeli per mariā didicisse ꝓbant̄ ad q
scōm aliquā modū nesciebāt Si em̄ incarnacōis miste
riū quid supnoꝝ ciuiū didicerūt p ecclesiam Sicut egre
gius ꝓdicator gentiū scribit Ephes dicēs nec innotescat

principibus et potestatibus in celestibus per ecclesiam multiformis igitur dei cum eiusdem misterii scientiam quantum ad plures articulos ecclesiam per mariam didicerunt Constat profecto quod non solum hominum sed etiam angelorum magister fuit Sed quod gloriosius femineo sexui ymo toto humano generi deus facere debuit quam ut ipse de mundo hoc exiens mortalem quandam paupculam feminam in terra reliquerat que eciam celi ciuibus noua quid et gloriosa compararet Gaudeant femine ecclesie nunc dominum restitutum esse ymo amplior est dignitas et gloria generis nostri quod a prima femina generis nostri vsque ad hanc de qua sermo est ingloriosum fuit Illa a dyabolo decepta est hec angelos instruxit Illa ut ait sanctus Augustinus simul docuit et totum mundum subuertit Hec autem fidei doctrinam tradidit que subuerti nequaquam potuit domino mirabiliter ordinante. ut sicut domus ecclesie per feminam decideant. ita super feminam funditus stabilimentum sempiternum accipiat Uacillare quidem fluctibus tribulacionum et procellis heresium potest fides in aliqua parte mundi. subuerti penitus nequaquam Et quia omnis heresis ex ea ortum habet quod a simplicitate fidei illius decliat quam maria tenuit et docuit Idcirco ad laudem eiusdem virginis in ecclesia bene declamatur dicens gaude maria virgo cunctas hereses sola interemisti Per hoc enim quod credendum simpliciter et credidit et docuit suo exemplo omnem dubietatem omnem onorositatem . omnem supersticionem a fide exterminauerit et sic omnem heresim interemit que non de hiis deuiare consumit Idcirco eciam virgo mater post filii sui transitum in ecclesia remanere debuit ut ecclesiam inter vndas persecucionum valde fluctuantem verbo confortaret et exemplo Si enim hinc migrans dicens matrem secum deduceret pusillus ille grex fidelium valde desperari potuisset reputans ne forte cariores suos secum assumens rectos eterne traderet obliuioni Sed quando viderunt quod illam carissimam suam hic reliquit et relictam tri-

bulacōnibus atqꝫ defectibus exposuit suas passiones si
ne dubio equanimiter portare debuit. ꝙ aūt vgo beata
post filij sui transitum multa aduersa perpessa sit. preci
pue a iudeis Sanctus Ignacius testatur qui ad iohan
nem euangelistam scribens ait Salome quā diligis fili
am a me nichilominus quiqꝫ mēsibus cōmorans et qui
dem alij noti referunt mariam ihū omniū gratiarū hu
midantem et oībus virtutibus fecundā et dicunt eam
in tribulacōnibus et persecutionibus esse hylarem et in
penurijs et indigentijs nō querulam iniuriantibus gra
tam et post pauca et mirū inquit ab omnibus magnifi
catam a scribis et phariseis ei detrahitur Qꝫ autem in
tribulatione non solum paciens fuit virgo beata Sꝫ et
alios roborauit patet in epistola quam ipsa vgo sancto
Ignatio scribit in hec verba Ignatio dilecto condisci
pula ancilla humilis ihesu cristi de ihesuqꝫ audisti et didi
cisti a iohanne va sunt illa credas illi inhereas cristiani
igit nomē firmiter teneas et mores et vitam voto cōfir
mes Veniam vna cū iohanne te et qui tecum sunt vide
re Sta viriliter et age in fide ne te cōmoueat psecucōis
austeritas Sed exultat spiritus tuus i deo salutari tuo
Post alia adhuc assignari ratio potest Cur dn̄s exiens
matrem illam venerabilem manere voluerit videlicet ut
alia vice de celo rediens gloriosius eam assumeret · fuit
eñ isto die exitus ignominie exit amarius Idcirco beni
gnus filius matrem hanc viam secū educere noluit ꝙ
ampliore fore dignā iudicabit Sed pie illam cū fidelib⁹
constituit manere donec ipse precedēs solū sibi glorie ꝑpa
raret qd iam discipulis et multo amplius ꝓmiserat ma
tri dicens Vado parare vobis locum Ipsa quoqꝫ inte
rea munera cumulauit multa. quibus cum ad impialeꝫ
perfectōnis sedem producta esset filius eius denuo cum
supernis ciuibus rediens ad thronū glorie cum mestima
bili gloria conduxit Hinc beatus Jeronimus ayt Cre

ditur q ipse saluator oim q̄tū datur intelligi per se tot[a]
festinus occurrēt et cum gaudio eam ad tronum glorie
collocauit Qui cogitare posset q̄ gloriose mūdi regina
mundi princeps processit quanto deuocionis affectu to
ta in ei[us] occursu celestium regionum prodierit multitu
do q̄tum ad thronum glorie canticis sit deducta non so
lo eñ in hoc exilio matrem moriens cristus dereliquit.
Sed et relictam alteri commendauit ut scilicet verecū
dia virginalis tutorem atqz pronam haberet. Sub
cuius cura hanc commodius duceret vitam quid dicis
nunc O vagabūda et inuerecūda vginitas ecce vgo vgi
num que iam inpeccabil' facta fuit curatorem accepit
cum autem nullius regnū curas libere vicos et plate
as lustras sine consilio facis quecūqz occurrunt animo
et securitatem christi in omni loco et negocio promittis
et amicos et consortes eligis qui non placent deo sed
qui placent oculis tuis Sed memento obsecro eiō nimi
a libertas sexus feminei et maxime virginum nunquam
bonum exitum legitur habuisse Ergo audi et exaudi
obsecro meum licet peccatoris consilium ymmo consilia
sanctorum patrum omnium qui de virginibus scripsisse
leguntur et nullam tibi custodiam superfluam reputes
in nullo tempore cum nullo hominum quātumcumque
bono securitatem tibi promittas Sed et pauore ac tre
pidacione continua perseuerans thesaurum impreciabi
lem tue castitatis ad oculos constitue et absconde tui
valde insidiatur hostis antiquus depredari enim desi
derat qui thesaurum publice in via portat Idcirco
dominus matrem alteri tradidit ut testamenti formam
et regulam nobis commendaret magnificam ¶ Mori
ens enim saluator sic testamentum deposuit q sibi de
omnibus que habuit nihil retinuit Ita tamē q vni
cuique secundum propriam dedit virtutem et retinuit
& perfect[us] est statim tpalia enī q̄ amittebāt tāq̄ viliora

Iam dudū cōmiserat iude traditori corpus suū discipul'
in sacramēto tradidit Ipos discipulos patri representa
uit vestes suas diuisit militib⁹. corpus suū mortale cru
cifixoribus Ad huc ergo nō habuit nisi matrē ⁊ ipm ⁊
idcirco ut de omib⁹ se rite expediat ⁊ a suis nichil absco
dat matrē ṽginē ṽgini amico reliq̄d Et sic spiritū post
omnia recomēdāt patri Ecce forma rite trāsmigrādi de
hoc mūdo quā in cruce ꝯfirmauit ⁊ nobis reliquid ex quo
māifeste pȝ qꝫsi q̄s desiderat spm̄ suū salubrit' recomēdare
deo pus debet diligēter expedire se ab omib⁹ q̄ sibi recō
mēdata fuerūt a deo ut post xp̄m nud⁹ egrediat' spoliās
semetipm nō solū habitis q̄ secū educē nō potest. sed affe
ctu habēdi Hinc ad ezechiā dicit'. dispone domui tue qr
morieris tu. ⁊ villico iniq̄tatis dn̄s ait Redde ratō̄ vil
licationis tue iam em̄ nō poteris amplius villicare Ecce
ut cūqȝ audim⁹ ꝙ rite dn̄s ihesus matrē suā discipl'o cō
mēdauit ⁊ sicut sūmi regis magnificētia altissimo cōmē
dat' in eo ꝙ matrē illā tā liberalit' discipl'o tradidit Ita
caritas ipius extollit'. in eo qd̄ eandē matrē ipi discipulo
suo etiā inseꝑabili affcū ꝯstruxerit nō appellās dn̄am io
hānis qd̄ ad hoc nimie dignacōis fuisset Sed matrē ait
nāqȝ ecce mater tua. q. d. Eodē effectu eā dilige ⁊ vene
rare. eadē ꝯfidētia ab ea quicq̄d volueris postula. eādē m
beniuolētiā ab ea expecta ꝙ solet vnigenit⁹ a matre sua
⁊ ad matrē suā Ecce filius tuus. q. d. Eodē effectu istū
disciplm dilige: eadē paciētia ipm supporta. eadē diligētia
sibi pinde q̄si vnigenitus tuus esset O mirā ⁊ inauditā
pietatē O ꝙ ꝑficuū ⁊ gloriosū est tuū esse discipulū dn̄e
ihū. quis em̄ principū hui⁹ mūdi seruis suis istū honorem
exhibuit certe ml'taȝ refeertiā fecerat phutifar egiptius
seruo suo ioseph qui eū toti sue possessiōi ꝑfecerat sed tn̄
spōsam suā illi nō cōmisit Sicut ipe ioseph loquēs eidē
femine ait Ecce dn̄s meus omibus michi creditis igno
rat quid habeat i domo sua ne qd̄cunqȝ ē qd̄ in mea nō

sit potestate pret te que vxor eius es Pharoqz rex egi-
pti eundē ioseph honorauit Amplius ad hoc pficiendo
toti terre egipti. q̄ eū in domo regali voluit habē cōmu-
nē. ait nāqz ad tui oris impiū ois pplus obediat vno tm̄
regni solio te pcedā Noster aūt dn̄s matrē suā suo dedit
reginā celi suo dedit nō i spōsā sz lōge mai⁹ i mrē z Quis
em̄ ignoraret qd maiorē similitudinē ⁊ nobilitatez ptra-
hit filius a matre q̄ꝫ spōsus a spōsa Om̄is em̄ possessio
matris hēditario iure trāsit ad filiū In eo igit̄ q̄ xp̄us
celi reginā in matrē cōmēdauit Johānē ipm quodāmō
se alit̄ pstituit ad reginā psortē se fecerat ⁊ sic icōpabilit̄
honorauit Vn̄ patet q̄ honorād⁹ est iste discipulus toti
ecclesie qui cū mariam in matrē accipet q̄si ihesus cōsti
tutus est Et qr nimis p̄ciosus thezaurus sibi a crucifixo
datus. sed ut iā audiui ut ptremēda cōmotōe elemētoꝝ
q̄ facta est in morte xp̄i. ut p metu iudeoꝝ differt qd da
tum est Sed statim eaz recepit ⁊ usqz in finē eā fideliter
custodiuit Et hoc est qd in euāgelio concludit̄. et ex illa
hora accepit eā discipulus in sua In suā intellige curā ⁊
sollicitudinē. uel i suā matrē ⁊ dn̄az specialē Alia nobis
rōne valde amabil' dn̄s ⁊ saluator mūdi dn̄s dignatus ē
appellare matrē discipuli ut scz nob̄ peccatorib⁹ insinuet
quā spem i illā habē debemus Nō fratres carissimi ha
bere puilegiatū credē debem⁹ iohānē. q. solus ipsius fili
us adoptatiuus sit marie Absit quō implebit̄ pphecia
dicēs mlt̄i filij deserte mai⁹ q̄ꝫ ei⁹ que habet virū que ē em̄
hec deserta nisi v̄go maria q̄ solitudinē dilexit ⁊ sterilita
tem v̄ginitatis psecrauit. hec vnū filiū de celo suscepit q̄
dū ab ea recedē vellet aliū sibi substituit ne matnitatis
eius nomē. ⁊ racō discessisse alicui videret̄ si sine filio hec
remansisset Post aliquātulū vero tpis. isto filio hic reli-
cto ad p̄mū filiū suū ascēdit et pcessu tpm etiā ille filius
illuc vsqz ad eam puenit et in celo duos filios habuerit
vnū naturalē ⁊ istū adoptiuū et vbi sūt obsecro plures

uel si plures nō sūt quōvez erit multi filij deserte magis
ꝙ eiꝰ q̄ habet virū cū plurime inueniant viꝝ hn̄tes cum
turba magna filioꝝ an forte et nos filij eiꝰ esse possumꝰ
omnes Sitū vulmꝰ vtiqȝ dn̄e nā fi'e clamant fideles di-
centes O dn̄a ⁊ mater miserē nob Si autē mater dn̄i
etiā nobis miseris in matrē data est. dic obsecro vbi est
attn̄ hoc Certe credo qđ ex hoc loco vbi dictū est Ecce
mater tua Reuolue em̄ huiꝰ textū sacri euāgelij de quo
sermo est ⁊ ꝓpriū nomē eius cui vgo in matrē assignat
Hoc nusq̄ꝙ expressū inuenias sed ꝑ quādā circūlocutionē
describit. ꝙ etiā alijs ꝙ̄ iohāni cōmēdari potest· hoc di-
ctantē spiritu sctō ut q̄cūqȝ cū iohāne huiꝰ descripcionis
ꝑticeps fuerit· cū iohāne quoqȝ filij marie sūt Hec descri
ptio de qua loquor hec est. discipulū stantē quē diligebat
ihūs. discipulus ihū ex fraterna dilectōe uel caritate ꝓ-
bat sicut ipse ait In hoc cognosco om̄s ꝙ mei estis dis-
cipuli si dilectōm habueritis ad inuicē Tūc aūt discipu
lus iuxta crucē stabat. qn̄ carnē suā crucifigit cū vicijs
et ꝯcupiscēcijs ꝓpter xp̄m Sȝ tūc ihūs discipulū diligit
qn̄ diligitur ab ip̄o Sicut Salomō in persona eius ait
Ego diligētes me diligo Multis ergo cognoscē fratres
verū filiū virginis Ille est qui p̄ter hoc ꝙ seip̄m vginis
obsequio mācipauit deū ex toto corde diligit. voluptatē
carnis abdicat. ad quēlibet ꝓximum miscdie opa ꝓ ut
potest extendit Certe de isto dicit cristus ad mariā Mu
lier ecce filius tuus Quid dicis nūc: O false fili marie q̄
maternitatis eiꝰ nomē false vsurpas odiū gestas i cor-
de. ⁊ dolos in ligua. ꝯtra ꝓximū. omnē voluptatē exer-
cens. ꝯtra teipsum mādata negligēs· ꝯtra deum Quid
dicis Rogo dictate michi aliq̄d de dn̄a mea. cātate mi-
chi de illa. hoc michi de illa edificate. hec et hec facite et
seruiā vobis semꝑ. tanq̄ꝙ ad te specialit̄ illa vgo ꝑtineat
q̄ nullū tecū habet cōmertiū Quid blasphemas miser
inuocando matrē cuius filio repugnas. An ignoras qꝛ

blasphemans lapidari debet Educ inquit dñs blasphe-
mũ extra castra ⁊ lapidibus eũ obruet omis multitudo
quẽ ⁊ si modo nõ lapidabit filius marie. in die iudicij qñ
in ꝯspectu omniũ de te ⁊ tuis similibus querulabit dicẽs
Filij matris mee pugnauerũt contra me Nos ergo fra
tres carissimi sumus discipuli stãtes iuxta crucez. quos
diligit ihesus. vt sic illud dulce ṽbum vnusquisq; vestrũ
a ihesu audire mereat Ecce mater tua O ṽbum omni
acceptione dignũ Si maria est mater tua ergo ihesus ẽ
frater tuus. ergo pater eius pater tuus. ergo regnum
eius est hẽditas tua Ecce mater tua· ergo maria ẽ the-
zaurus tuus Matres aũt thezaurisant filijs Ecce mat
tua. cui omnis necessitas tua vsq; ad cor eius ascẽdit Cõ
mota sũt quippe viscera eius sup filio suo Ecce mater tua
O verbum omni acceptioni dignũ Si maria est mater
tua ergo dilige et venerare tãq; presentẽ tibi vbiq; neq;
expecta amplius. ab hac hora accipe eam in tuã. ut illa
te sumat tandẽ in gloriã suã. vbi regnat cũ filio suo qui
est sup omnia benedictus in seculoꝝ secula Amen.